

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

การศึกษาและวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมีมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษที่สอนเป็นภาษาต่างประเทศ Wilga M. Rivers (1972:11) กล่าวว่าไว้ว่าจุดประสงค์ในการสอนภาษาต่างประเทศควรจะประกอบด้วยจุดประสงค์ 4 ประการคือ สอนให้ผู้เรียนรู้ถึงธรรมชาติและหน้าที่ของภาษาต่างประเทศ สอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อกับผู้อื่นได้ สอนให้ผู้รู้จักพัฒนาความเข้าใจของบุคคลที่จะติดต่อกับ และสอนให้ผู้เรียนอ่านหนังสือตำราภาษาต่างประเทศทุกประเภทได้เป็นอย่างดี จุดประสงค์ทั้งสี่นี้ เน้นจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่ง เป็นอันดับแรกขึ้นอยู่กับสภาพทางภูมิศาสตร์ ความต้องการของชาติ ความสนใจ และแรงจูงใจของผู้เรียน ในปัจจุบันบทบาทและหน้าที่ของภาษาอังกฤษเด่นชัดขึ้นในทางการศึกษา ทางการบริหารและทางสังคม ภาษาอังกฤษมีสถานภาพเป็นภาษาสากล (International language) ความต้องการสื่อสารระหว่างประเทศ ระหว่างชุมชน ความต้องการในการเรียนรู้ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และความต้องการในระดับนานาชาติ ทำให้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมยุคใหม่ สังคมไทยก็เช่นกัน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแห่งเทคโนโลยี มีความสำคัญต่อการเข้าศึกษาและเข้าทำงาน ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ได้ผลสูงสุด จึงเป็นเป้าหมายสำคัญของสถาบันการศึกษา จากรายงานการสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ซึ่งตีพิมพ์ใน ELT Newsletter ในเดือนมกราคม 2531 ท่านได้แสดงทัศนะที่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษว่า การสรรหาวิธีการเทคนิคใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญ และชี้ให้เห็นว่าการเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนแต่อย่างเดียว นับว่าไม่เพียงพอ

ผู้เรียนควรพยายามใช้ประโยชน์จากสื่อต่าง ๆ และเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของตัวผู้เรียนเอง

Krashen (1981) กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาว่ามีอยู่ 2 แบบคือ การเรียนรู้แบบจำ (learning) และการเรียนรู้แบบเข้าใจ (acquisition) การเรียนรู้แบบจำนั้นเป็นกระบวนการที่เน้นในเรื่องรูปแบบ (form) ความถูกต้อง เกี่ยวพันกับกฎเกณฑ์ทางภาษา (grammatical syllabus) ซึ่งมีการเรียงลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ภาษาไว้ก่อนล่วงหน้า ส่วนการเรียนรู้แบบเข้าใจเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนที่เป็นไปตามธรรมชาติ คล้ายกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาแม่ และเป็นการเรียนรู้เพื่อใช้ในการสื่อสารโดยแท้จริง ซึ่งไม่กำหนดขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยคุณลักษณะของภาษา (surface linguistic properties) การเรียนรู้ทั้งสองประเภทต่างกัน การเรียนรู้แบบจำเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียน (formal setting) เป็นการเรียนรู้ตัวภาษา โครงสร้างภาษา ส่วนการเรียนรู้แบบเข้าใจนั้นเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อได้รับสิ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจ หรือปัจจัยป้อนเข้าอย่างมีความหมาย (Comprehensible input) นับเป็นการเรียนรู้โดยทางอ้อม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง มีหลายประการ John Schumann (1978 : 163-78) ระบุว่าปัจจัยเหล่านี้คือ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางความรู้สึกนึกคิด ปัจจัยทางบุคลิกภาพ ปัจจัยการเรียนรู้ ปัจจัยการรับรู้ ปัจจัยด้านความถนัด ปัจจัยส่วนบุคคลต่อการเรียนการสอน ปัจจัยป้อนเข้าเพื่อการเรียนรู้ และปัจจัยด้านการสอน เขายังให้ความเห็นว่าความเข้าใจการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศขึ้นอยู่กับว่าเราทราบถึงพลังทางสังคมอะไรบ้างที่มีต่อกลุ่มคนที่ใช้ภาษา และความสำเร็จของการเรียนรู้เป็นเสมือนผลพวงของการผสมผสานกันของกลวิธีต่าง ๆ กันในกลุ่ม

งานวิจัยของ Carroll (1967) ศึกษาเกี่ยวกับระดับความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สรุปได้ว่า แม้ว่าความถนัดทางภาษาจะเกี่ยวข้องกันอย่างมีนัยสำคัญกับความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ อานาจ

ในการพยากรณ์จะมีมากขึ้นเมื่อรวมเข้ากับตัวแปรภายนอกบางประการ ตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ระดับความสามารถในการเรียนภาษาต่างประเทศเหล่านี้คือเวลาเริ่มต้นเรียนภาษาต่างประเทศ เวลาที่ใช้ในต่างประเทศ และชนิดของสถาบันที่เรียนอยู่

Oller (1978) มองความสามารถทางภาษาที่นอกเหนือจากภาษาแม่ว่า เป็นองค์ประกอบรวมเข้ากันโดยต้องมีคุณลักษณะที่จำเป็น คือพื้นฐานความรู้ทางไวยากรณ์ที่คาดหวัง (grammar expectancy) โดยมาจากสมมุติฐานที่ว่า การรับรู้ทางภาษาเป็นกระบวนการที่ผู้ฟังและผู้อ่านต้องคาดเดาการสื่อความไปพร้อม ๆ กับข้อความที่สื่อกัน เช่นเดียวกับกับการใช้ภาษาในการพูดและการเขียน ที่ต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนการใช้ข้อความที่จะสื่อ

ขณะเดียวกันนักภาษาศาสตร์ และนักการศึกษาหลายท่านเห็นว่าการวัดความสามารถทางภาษาจากการเรียนในระบบห้องเรียน เป็นเหมือนการวัดความสามารถจากคุณลักษณะทางภาษาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในชั้นเรียน

ด้วยความคิดที่ว่าภาษาคือเครื่องมือในการสื่อความหมาย และผู้ที่รู้ภาษาคือผู้ที่สามารถใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องตามประเพณีปฏิบัติของสังคมภาษานั้น ๆ ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารขึ้น Widdowson (1978) เห็นด้วยว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้ทั้งไวยากรณ์ของภาษา และรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์การใช้ภาษาอย่างเหมาะสม ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศคือ ความสามารถเลือกรูปแบบของภาษาไปใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ที่มีการสื่อสารสามารถเชื่อมโยงประโยคต่าง ๆ เข้ากันให้เป็นข้อความที่สัมพันธ์กันได้ดี และผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีการใช้ภาษาในสภาพการณ์ปกติได้อย่างเหมาะสม

การวัดความสำเร็จของผู้เรียนได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่านโดยเฉพาะการใช้ข้อทดสอบความถนัด (language aptitude test) ซึ่งมีประโยชน์ในการเรียนภาษาต่างประเทศ 2 ประการคือ

1. การคัดเลือกผู้เรียน การพยากรณ์ความสำเร็จของผู้เรียน การวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียน
2. ใช้ข้อสอบความถนัดในการศึกษาวิจัยเพื่อพยากรณ์

ในการวัดความสามารถทางภาษา Stern (1983:352) กล่าวว่ามาตรวัดที่รู้จักกันดีที่สุดคือ มาตรวัดของ US. Foreign Service Institute (FSI) และ Defense Language Institute ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ ความสามารถระดับต้น (elementary proficiency) ความสามารถระดับการใช้งานเบื้องต้น (limited working proficiency) ความสามารถระดับวิชาชีพขั้นต่ำ (minimum professional proficiency) ความสามารถระดับวิชาชีพ (full professional proficiency) และความสามารถระดับทวิภาษา (native or bilingual proficiency) มาตรวัดแต่ละระดับก็จะกำหนดบทบาททางการสื่อความตามเกณฑ์การใช้ภาษา ข้อดีของการกำหนดมาตรวัดเพื่อประโยชน์ช่วยให้มองภาพของการวัดความสามารถทางภาษาได้เด่นชัดขึ้น

นอกจากนั้นการวัดความสามารถทางภาษาอาจทำได้โดยใช้แนวคิดทางจิตภาษาศาสตร์ ซึ่งมองว่าผู้เรียนภาษาเป้าหมายจะพัฒนาความรู้ ความสามารถทางภาษาจากกระบวนการสร้างสมมุติฐาน ทดสอบและปรับแต่งสมมุติฐานจากการปฏิสัมพันธ์ทางภาษา ซึ่ง Selinker (1972) ใช้คำว่า Interlanguage แนวคิดนี้มาจากทฤษฎีพัฒนาการของ Noam Chomsky ที่เชื่อว่ามนุษย์มี Language Acquisition Device ฉะนั้นผู้เรียนภาษาจึงรู้จักวิเคราะห์และสร้างกรอบของกฎเกณฑ์ทางภาษาขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ ข้อคิดหรือข้อบกพร่องทางภาษาเปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของการพัฒนาความสามารถทางภาษาไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าระดับของความสามารถทางภาษา แบ่งจากน้อยสุดไปมากที่สุด โดยใช้มาตรวัดในลักษณะต่างกัน 3 ลักษณะคือ มาตรวัดที่เป็นระดับ (Rating Scales) มาตรวัดที่ใช้แบบทดสอบ และจากการศึกษา Interlanguage ของผู้เรียน Stern (1983:356) กล่าวถึงองค์ประกอบของความสามารถทางภาษา ซึ่งเป็นได้ตั้งแต่เฉพาะในแง่ของไวยากรณ์ ความเหมาะสมของการใช้ภาษาและการแก้ปัญหา ความสามารถทั้ง 4 ทักษะ จนถึงความสามารถในการใช้ภาษาได้ตามรายละเอียดย่อยที่กำหนดไว้ คือ บทบาท สภาพการณ์ เรื่อง/หัวข้อ หน้าที่ทางภาษาและสถานที่

ในการศึกษาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และความต้องการของสังคมปัจจุบัน ของกัญจนา สิ้นธุ์วานนท์ และคณะ (2523:82, 181) ซึ่งชี้ให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาไทยให้ความสำคัญในเรื่องการบังคับเรียนภาษาต่างประเทศ โดยค่าเฉลี่ยสะสมวิชาภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาทั่วไป มีความสัมพันธ์กับเหตุผลของการเรียนภาษาอังกฤษ คือผู้ที่ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมสูง เป็นผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษด้วยความถนัด และสนใจ ส่วนผู้ที่เรียนเพราะหลักสูตรบังคับจะได้คะแนนกระจาย มีทั้งดีและเลว ฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบควรสำรวจ และประเมินผลการวัดบริการด้านนี้ให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ

งานวิจัยที่นักวิชาการ นักภาษาในประเทศไทยได้ศึกษาไว้เกี่ยวกับมาตรวัด จะเน้นมาตรวัดใน 2 ลักษณะแรก อย่างเช่น งานวิจัยของ อัจฉรา วงศ์โสธร (2535) วิจัย "เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ของวิธีการเรียนและความถนัดในการเรียนภาษาของผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษกับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล" พบว่าจำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรอื่น ๆ ส่วนวิธีการเรียนมีค่าสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความถนัดทางด้านการรู้ศัพท์โดยอาศัยคำแปลกับทัศนคติการเรียนภาษา เพื่อให้เข้าถึงเจ้าของภาษา ผู้วิจัยยังพบว่าระดับคะแนนสัมฤทธิ์ผลการเรียนภาษาอังกฤษในแง่ของความถนัดในการเรียนภาษามีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษมากที่สุด และความถนัดและทัศนคติการเรียนภาษา มีความสัมพันธ์กับการเรียนภาษาอังกฤษตามความ

สามารถของแต่ละบุคคลของนักเรียนระดับต้น งานวิจัยในลักษณะใกล้เคียงกัน แต่เป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่งานวิจัยของสุวัฒน์ สุขมลสันต์ (2533) เรื่อง "การวิเคราะห์วิถีสัมพันธ์ของตัวประกอบที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 2" พบว่าสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรายวิชา EAP II ของนิสิตชั้นปีที่ 2 ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก 10 ตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ เพศ โปรแกรมการเรียนในระดับมัธยมศึกษา แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษ คุณวุฒิสูงสุดของอาจารย์ วิชาเอกของอาจารย์ ประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษของอาจารย์ วิธีการสอนเสริมรายวิชา EAP II และประสบการณ์ของอาจารย์ในต่างประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ และได้รับอิทธิพลโดยตรงจากตัวแปรอีก 2 ตัว อย่างมีนัยสำคัญทางปฏิบัติ คือ จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ และนิสัยในการเรียนตัวแปรต่าง ๆ ทั้ง 12 ตัว สามารถร่วมกันทำนายสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรายวิชา EAP ได้ประมาณร้อยละ 59

ในด้านการวิเคราะห์ข้อสอบยกเว้นกระบวนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ได้แก่ งานวิจัยของ วันเพ็ญ ชัยกิจมงคล ในปี พ.ศ.2532 เรื่อง การวิเคราะห์ข้อสอบยกเว้นกระบวนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานสายวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า แบบทดสอบยกเว้นกระบวนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานทั้ง 3 ปีการศึกษาแต่ละฉบับ มีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูงน่าพอใจมาก มีระดับความยากง่ายปานกลาง จำนวนข้อสอบรายข้อในแบบทดสอบยกเว้นฯ มีจำนวนข้อสอบที่เป็นข้อสอบมาตรฐาน 77.32% ตัวเลือกที่มีประสิทธิภาพคิดเป็น 93.12% สรุปได้ว่าการสอบยกเว้นกระบวนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานสายวิทยาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2525, 2528 และ 2529 มีความน่าเชื่อถือเป็นมาตรฐาน และมีความยุติธรรมต่อนักศึกษาที่เข้าสอบมากพอควร

นอกจากนี้ยังได้มีการมองภาพรวมของผลสัมฤทธิ์จากการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณขององค์ประกอบที่สัมพันธ์ กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษา โดย สายวรุณ บุญคง (2533) ผลของการสังเคราะห์งานวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 155 เรื่อง (งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ 53 เรื่อง และงานวิจัยเชิงทดลอง 102 เรื่อง) พบว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลทางการ

เรียนประกอบด้วยปัจจัยป้อนเข้าคือด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ตัวแปรที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ภูมิหลังทางการศึกษา ความคิดสร้างสรรค์ ความถนัดในเชิงวิชาชีพ ความถนัดเชิงเหตุผล ทักษะติดต่อวิชาที่เรียน และเชาวน์ปัญญา ปัจจัยป้อนเข้าอีกปัจจัยหนึ่งคือ ลักษณะของผู้สอน ตัวแปรที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงคือ ทักษะของครูต่อวิชาชีพ และการตรวจแบบฝึกหัดของครู ปัจจัยป้อนเข้าลักษณะที่สามคือ ด้านหลักสูตร ตัวแปรที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง คือ การจัดหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปัจจัยกระบวนการเป็นอีกองค์ประกอบที่เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลคือ กระบวนการเรียนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้ชุดการสอนหรือบทเรียนสำเร็จรูป และใช้สื่อการสอนทางเดียว เช่น เทป และภาพยนตร์

บทบาทของทัศนคติที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในส่วนหนึ่ง จะพยายามศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนโดยเฉพาะทัศนคติ ซึ่งเป็นปัจจัยร่วมปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในการเรียนภาษา แรงจูงใจเป็นไปได้หลายลักษณะประการแรก เป็นเหมือนปัจจัยที่จำเป็นที่ต้องควบคู่ไปกับความถนัดทางภาษาและความต้องการส่วนตัว ประการที่สอง เป็นเหมือนสิ่งที่ได้จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีชีวิตกับสภาพแวดล้อม ประการที่สาม เป็นทั้งสิ่งที่เห็นภายนอกและอยู่ภายใน แรงจูงใจต่างกันไปตามสภาพบริบท ทัศนคติเป็นปัจจัยของแรงจูงใจที่แตกต่างจากบริบท

ทัศนคติเป็นตัวกระตุ้นขึ้นทำให้เกิดความอยากเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นตัวกำหนด ความแน่วแน่ ความเอาใจใส่ที่มีต่อการเรียน เป็นตัวกำหนดความมากน้อยในการที่ผู้เรียนจะยอมรับการเรียน และทัศนคติจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจเมื่อได้รับความสำเร็จในการเรียน หรือความผิดหวังเมื่อผลการเรียนล้มเหลว แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Savignon (1972:24) ที่ว่าแรงจูงใจเป็นแรงขับภายในของปัจเจกบุคคลที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพยายามและเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนที่มีความสามารถ

ทางภาษาสูง มีแนวโน้มที่มีทัศนคติที่ติดต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการเรียนภาษา ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเต็มใจที่จะเรียน เช่นเดียวกับงานศึกษาของ Spolsky (1969) ที่สนับสนุนว่าแรงจูงใจสัมพันธ์ทางสถิติกับความสามารถทางภาษาหรืองานศึกษาของ Littlewood (1984) ที่เห็นว่าการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ก็เหมือนกับการเรียนรู้ของมนุษย์ในแขนงอื่น ๆ ที่แรงจูงใจเป็นกำลังสำคัญสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้ นอกจากนี้ Gardner (1975:71) ให้ความเห็นว่าความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไม่ได้ขึ้นอยู่กับความถนัดทางภาษาหรือความเฉลียวฉลาดของผู้เรียนเท่านั้น แต่ขึ้นกับทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อเจ้าของภาษาด้วย

งานวิจัยที่ศึกษาในสถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เริ่มด้วยงานวิจัยของ Adams and Ewing (1971) ที่ใช้แบบสอบถามศึกษาผู้เรียนภาษาอังกฤษในบอโตริโก ในด้านภูมิหลังของผู้เรียน การใช้ภาษาในห้องเรียน ทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อการเรียนภาษาของลูก และทัศนคติของตัวผู้เรียนเองต่อภาษาอังกฤษ จากการวิจัยพบว่าทัศนคติเป็นเงื่อนไขล่องหน้าต่อความสำเร็จในการเรียน และยังพบอีกว่าผู้เรียนต้องการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งแสดงถึงทัศนคติเพื่อใช้ประโยชน์มากกว่าทัศนคติเพื่อให้เหมือนเจ้าของภาษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lukmani (1972) ที่ศึกษาถึงบทบาทของทัศนคติของนักเรียนหญิงที่ใช้ภาษาบาราดีในบอมเบย์ เรียนภาษาอังกฤษมาแล้ว 7 ปี โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติและใช้ Cloze Test ในการวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ปรากฏว่านักเรียนเหล่านี้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อใช้ประโยชน์ และทัศนคติเพื่อใช้ประโยชน์กำหนดผลสัมฤทธิ์ทางภาษาของนักเรียนได้ดีกว่าทัศนคติ เพื่อให้เหมือนเจ้าของภาษาเช่นเดียวกับงานวิจัยของ Gardner และ Lambert (1972) และ Shaw (1981) พบว่าทัศนคติเพื่อใช้ประโยชน์ เป็นเครื่องกำหนดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามสภาพความต้องการทางสังคมของกลุ่มเป้าหมาย

เมื่อมีงานวิจัยและศึกษาถึงความสัมพันธ์ของทัศนคติกับความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ จึงมีผู้เสนอแบบจำลองของความสัมพันธ์ดังกล่าว เช่น Savignon (1972) เห็นว่าความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ น่าจะเป็นตัวกำหนดทัศนคติ

ผู้เรียนภาษาได้ดี —————> ทัศนคติทางบวก
 ผู้เรียนภาษาไม่ได้ดี —————> ทัศนคติทางลบ

หมายความว่าผู้ที่เรียนได้ดีจะเกิดทัศนคติที่ดีต่อภาษา และผู้ที่เรียนไม่ได้ผลดีก็จะมีทัศนคติในทางลบต่อภาษานั้น

ในขณะที่ Gardner (1979) มองความสัมพันธ์ในลักษณะสะท้อนกลับคือ ทัศนคติก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะไปสู่ความสำเร็จทางภาษา หรือความสำเร็จอื่น ๆ ที่ผู้เรียนต้องการ จากความสำเร็จที่ได้ก็จะสะท้อนไปยังทัศนคติเดิมของผู้เรียนอีกด้วย

งานวิจัยของ Titone (1990) มองแรงจูงใจและทัศนคติของการเรียนรู้ภาษาที่สอง ในแง่ของจิตภาษาศาสตร์ และจิตวิทยาสังคม โดยศึกษาวิจัยถึงความสัมพันธ์ของทัศนคติและความถนัด ปัจจัยทางจิตวิทยาสังคม และสภาพของภาษาที่ใช้ พบว่าปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติในการเรียนรู้ภาษาที่สอง และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของวิธีการทางจิตวิทยาการศึกษาที่มุ่งในการพัฒนาทัศนคติที่เหมาะสมต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

ในส่วนของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของคนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษ ตลอดจนทัศนคตินั้น นภาพร เมษรักษ์าวณิช (2515) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยและทัศนคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ